

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7Sžsk/114/2019
Identifikačné číslo spisu: 7016200740
Dátum vydania rozhodnutia: 25.11.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Alena Adamcová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:7016200740.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Aleny Adamcovej a členiek senátu JUDr. Zdenky Reisenauerovej a JUDr. Violy Takáčovej, PhD., v právnej veci žalobcu: J. F., nar. XX.XX.XXXX, bytom O. X, A., právne zast. advokátskou kanceláriou CHOCHOLAK & ČESLA s.r.o., so sídlom Krmanova 6, Košice, IČO: 36 857 416, proti žalovanej: Sociálna poisťovňa, pobočka Košice, so sídlom Festivalové námestie č. 1, Košice, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutí žalovanej č. N...-2/2016-KEM zo dňa 14.04.2016, č. Y-2/2016-KEM zo dňa 14.04.2016 a č. XXXXX-2/2016-KEM zo dňa 14.04.2016, o kasačnej sťažnosti žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach č.k. 8S/43/2016-42 zo dňa 30.05.2018 v spojení s opravným uznesením Krajského súdu v Košiciach č.k. 8S/43/2016-77 zo dňa 13.05.2019, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Košiciach č.k. 8S/43/2016-42 zo dňa 30. mája 2018 v spojení s opravným uznesením Krajského súdu v Košiciach č.k. 8S/43/2016-77 zo dňa 13. mája 2019 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a d'alsie konanie.

Odôvodnenie

I.
Konanie pred správnym súdom

1. Krajský súd v Košiciach (ďalej v texte rozhodnutia len „krajský súd“ alebo „správny súd“) právoplatným rozsudkom č.k. 8S/43/2016-42 zo dňa 30.05.2018 v spojení s opravným uznesením Krajského súdu v Košiciach č.k. 8S/43/2016-77 zo dňa 13.05.2019 postupom podľa § 190 zákona č. 162/2015 Z.z. Správneho súdneho poriadku (ďalej len „SSP“) zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutí žalovanej č. 66540-2/2016-KEM, č. 66542-2/2016-KEM a č. 66544-2/2016-KEM, všetky zo dňa 14.04.2016. Rozhodnutím zo dňa 14.04.2016 č. 66540-2/2016-KEM žalovaná nevyhovela žiadosti žalobou z 08.04.2016 o odpustenie povinnosti zaplatiť penále predpísané právoplatným a vykonateľným rozhodnutím žalovanej č. 700-3410505708-GC04/08 zo dňa 06.06.2008, rozhodnutím č. 66542-2/2016-KEM zo dňa 14.04.2016 žalovaná zamietla žiadosť žalobcu z 08.04.2016 o odpustenie povinnosti zaplatiť penále predpísané právoplatným a vykonateľným rozhodnutím žalovanej č.704-3440163808-GC04/08-621 zo dňa 09.06.2008, a rozhodnutím č. 66544-

2/2016-KEM zo dňa 14.04.2016 žalovaná zamietla žiadosť žalobcu z 08.04.2016 o odpustenie povinnosti zaplatiť penále predpísané právoplatným a vykonateľným rozhodnutím žalovanej č. 704-3430164008-GC04/08-621 zo dňa 09.06.2008.

2. V odôvodnení rozsudku krajský súd uviedol, že žalobca zaslal žalovanej dňa 08.04.2016 tri žiadosti o odpustenie povinnosti zaplatiť penále vyrubené za oneskorenú úhradu poistného, o ktorých úhradách tvrdil, že boli uhradené do 30.04.2015 a mal za to, že § 293bl ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zák. č. 461/2003 Z.z.“), t.j. generálny pardon sa vzťahuje na penále, ktoré mu bolo predpísané rozhodnutím Sociálnej poisťovne, pobočky Košice č. 700-3410505708-GC04/08 zo dňa 06.06.2008 za obdobie od 01/2004 do 02/2008 v sume 15 343,69 Eur (462 244,- Sk) vypočítané z dlžnej sumy poistného na nemocenské poistenie, poistného na starobné poistenie a príspevkov na starobné dôchodkové sporenie, poistného na invalidné poistenie, poistného na poistenie v nezamestnanosti, poistného na úrazové poistenie, poistného na garančné poistenie, poistného do rezervného fondu solidarity, rozhodnutím č. 704-3440163808-GC04/08-621 zo dňa 09.06.2008 za obdobie od 03/1999 do 11/1999, od 02/2000 do 10/2003, 11/2003, 12/2003 v sume 17 369,35 Eur (523 269,- Sk) a rozhodnutím č. 704-3430164008-GC04/08-621 zo dňa 09.06.2008 za obdobie 02/1999 a od 05/1999 až 11/1999 a od 02/2000 do 12/2003 v sume 2 159,90 Eur (65 069,- Sk) dôvodiť, že generálny pardon zakotvený v § 293bl zák. č. 461/2003 Z.z. sa z dôvodu jeho všeobecnej úpravy vzťahuje na penále, ktoré sa viaže jednotlivo na všetky dlžné sumy poistného a príspevkov, ktoré neboli zaplatené od roku 1993. Žalovaná napadnutými rozhodnutiami predmetným žiadostiam nevyhovela.

3. V rozhodnutí č. 66540-2/2016-KEM zo 14.04.2016 žalovaná konštatovala, že zákon č. 572/2009 Z.z., účinný od 01.01.2010, v § 293bl zaviedol povinnosť žalovanej nepredpísať alebo odpustiť povinnosť zaplatiť penále predpísané rozhodnutím č. 700-3410505708-GC04/08 zo dňa 06.06.2008 v sume 15 343,69 Eur (462 244,- Sk), ktoré sa viaže na dlžné poistné a dlžné príspevky na starobné dôchodkové sporenie za celé obdobie pred 01.01.2010, zaplatené najneskôr do 30. apríla 2010, avšak nakoľko žalobca podmienky aplikácie § 293bl zák. č. 461/2003 Z.z. nespĺnil, jeho žiadosť o odpustenie penále zamietla. Žalovaná kontrolou zistila, že žalobca neuhradil zostatok poistného na sociálne poistenie za obdobie marec 2008 predpísané rozhodnutím č. 700-3410557908-GC04/08 zo dňa 25.06.2008 v sume 464,58 Eur, za obdobie apríl až jún 2008 predpísané rozhodnutím č. 700-3411110708-GC04/08 zo dňa 10.11.2008 v sume 1 370,61 Eur, za obdobie júl a august 2008 predpísané rozhodnutím č. 700-3411257508-GC04/08 zo dňa 11.12.2008 v sume 929,16 Eur, za obdobie september, október a december 2008 predpísané rozhodnutím č. 700-3410232509-GC04/09 zo dňa 20.03.2009 v sume 1 772,09 Eur a poistné za obdobie január až apríl 2009 predpísané rozhodnutím č. 700-3411093209-6004/09 zo dňa 07.09.2009 v zostatkovej sume 2 203,90 Eur. Rovnako tak neuhradil zvýšené poistné na poistenie zodpovednosti zamestnávateľa za škodu pri pracovnom úraze a chorobe z povolania za 1. Q 2002 až 4. Q 2003 predpísané rozhodnutím č. 700-3420132810-0004/10 zo dňa 26.04.2010, pričom za 1. Q 2002 až 3. Q 2003 v sume 78,92 Eur uhradil dňa 21.07.2010, poistné za obdobie marec 2008 v sume 173,27 Eur predpísané rozhodnutím č. 700-3410557908-GC04/08 zo dňa 25.06.2008 uhradil dňa 07.10.2013, poistné za obdobie apríl a máj 2008 predpísané rozhodnutím č. 700-34111 10708-GC04/08 zo dňa 10.11.2008 uhradil dňa 07.10.2013 a poistné za obdobie január až apríl 2009 predpísané rozhodnutím č. 700-411093209-GC04/09 zo dňa 07.09.2009 v sume 827,40 Eur uhradil dňa 31.12.2015, t.j. po stanovenom termíne, teda po 30.04.2010.

4. Žalovaná vo svojom rozhodnutí poukázala na to, že zákonodarca v zák. č. 461/2003 Z.z. od 01.01.2005 v § 240 vypustil ods. 3 a v § 241 ods. 3 zák. č. 461/2003 Z.z., a teda povinnosť zaplatiť alebo znížiť penále, ktoré sa týka obdobia do 31.12.2004, nie je možné odpustiť alebo znížiť v zmysle § 240 zák. č. 461/2003 Z.z. V zmysle § 293ap zák. č. 461/2003 Z.z. by žalovaná odpustila povinnosť zaplatiť penále, ktoré sa viazalo na dlžné poistné a dlžné príspevky na starobné dôchodkové sporenie podľa osobitného predpisu za obdobie pred 01.01.2007 vtedy, ak by fyzická osoba alebo právnická osoba povinná odvádzať poistné a príspevky na starobné dôchodkové sporenie toto dlžné poistné a tieto dlžné príspevky na starobné dôchodkové sporenie zaplatila najneskôr do 31.01.2008 (ďalej aj ako „generálny pardon 2008“). S účinnosťou od 01.01.2010 v zmysle § 293bl zák. č. 461/2003 Z.z.

žalovaná mala povinnosť nepredpísať penále alebo odpustiť povinnosť zaplatiť predpísané penále, ktoré sa viaže na dlžné poistné a dlžné príspevky na starobné dôchodkové sporenie podľa osobitného predpisu za obdobie pred 01.01.2010, zaplatené najneskôr do 30.04.2010 (ďalej aj ako „generálny pardon 2010“). Lehoty v súvislosti s generálnymi pardonmi zák. č. 461/2003 Z.z. zaviedol z dôvodu poskytnutia času pre povinných na zaplatenie celého dlžného poistného.

5. Na základe zmluvy o postúpení pohľadávok č. BA-63538/2014 zo dňa 10.02.2015, ktorá bola uzatvorená medzi postupcom Sociálna poisťovňa Bratislava, IČO: 30 807 484 a postupníkom Slovenská konsolidačná a.s., Bratislava, IČO: 35 776 005, došlo k prechodu práv a povinností na spoločnosť Slovenská konsolidačná a.s., a to v rozsahu nesplatenej pohľadávky vo výške 26 405,95 Eur predpísanej rozhodnutiami č. 700-3430163908-6004/08 zo dňa 09.06.2008 v sume 2 193, 02 Eur (poistné) a č. 700-3440163708-GC04/08 zo dňa 09.06.2008 v sume 4 683,70 Eur (poistné).

6. Žiadosť žalobcu o odpustenie penále predpísané rozhodnutím č. 704-3440163808- GC04/08-621 zo dňa 09.06.2008 zamietla žalovaná rozhodnutím č. 66542-2/2016-KEM zo dňa 14.04.2016 a žiadosť žalobcu o odpustenie penále predpísané rozhodnutím č. 704-343016808-GC04/08-621 zo dňa 09.06.2008 zamietla žalovaná rozhodnutím č. 66544-2/2016-KEM z 14.04.2016 dôvodiac rovnako ako v rozhodnutí č. 66540-2/2016-KEM zo 14.04.2016, t.j. poukázala na generálny pardon 2008 a 2010 konštatujúc, že žalobca podmienky § 293bl zák. č. 461/2003 Z.z. nespĺnil. Žalovaná v rozhodnutí č. 66544-2/2016-KEM zo dňa 09.06.2008, tiež poukázala na to, že pri posúdení žiadosti o odpustenie penále predpísané rozhodnutiami č. 704-3440163008-GC04/08-621 zo dňa 09.06.2008 sa riadila tým, že pohľadávku postúpila v zmysle § 149 zák. č. 461/2003 Z.z. na základe Zmluvy č. BA-63538/2014 zo dňa 10.02.2015 so spoločnosťou Slovenská konsolidačná a.s.

7. Krajský súd poukázal na spoločnú správu výborov Národnej rady Slovenskej republiky č. 1830/2009 o prerokovaní na vydanie zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon o sociálnom poistení (tlač 12758. bod. 14) vo výboroch Národnej rady Slovenskej republiky v druhom čítaní, z ktorej vyplýva daný zámer sledovaný zákonodarcom: „Navrhovaná úprava má všeobecný charakter, to znamená, že jej účelom je, aby sa vzťahovala na penále viažuce sa na všetky dlžné sumy poistného a príspevkov, ktoré neboli zaplatené od roku 1993, vrátane penále, ktoré malo byť alebo mohlo byť odpustené napr. podľa § 277 ods. 2 a 3, 277a, 293ap a 293bj zákona o sociálnom poistení. Podmienkou na odpustenie penále je zaplatenie všetkých dlžných súm poistného a príspevkov za celé obdobie poistenia pred 1. januárom 2010 bez ohľadu na deň zaplatenia týchto dlžných súm, čo v praxi znamená, že dlžné sumy poistného a príspevkov mohli byť zaplatené pred dňom nadobudnutia účinnosti zákona, t.j. pred 1. januárom 2010. Z dôvodu, že zákon o sociálnom poistení neupravuje pôsobnosť Sociálnej poisťovne na účely nepredpísania a odpustenia penále, navrhuje sa zveriť ju príslušným pobočkám Sociálnej poisťovne, ktoré inak o penále rozhodujú“.

8. Krajský súd sa stotožnil so žalovanou odkazujúc na Spoločnú správu výborov 1275 Národnej rady Slovenskej republiky z 01.12.2009 a konštatované k výkladu § 293bl ods. 1 zák. č. 461/2003 Z.z., keď základom tejto úvahy bolo, že zámerom navrhovanej a napokon prijatej právnej úpravy § 293bl zák. č. 461/2003 Z.z. bolo, aby sa táto vzťahovala na penále viažuce sa na všetky dlžné sumy poistného, ktoré neboli zaplatené od roku 1993, vrátane penále, ktoré malo byť alebo mohlo byť odpustené napr. podľa § 277 ods. 2 a 3, 277a, 293ap a 293bj zák. č. 461/2003 Z.z. Podmienkou na odpustenie penále bolo teda zaplatenie všetkých dlžných súm poistného a príspevkov za celé obdobie poistenia pred 01.01.2010 do 30.04.2010. Ani zákon ani dôvodová správa nehovorí o konkrétnom poistnom v zmysle ako to vykladá žalobca.

9. Žalobca odvolanie proti rozhodnutiam ktoré sa týkali penále, ktoré mu bolo predpísané rozhodnutím žalovanej č. 700-3410505708-GC04/08 zo dňa 06.06.2008, za nezaplatené poistné v období od 01/2004 do 02/2008 v sume 15 343,69 Eur (462.244,- Sk), rozhodnutím č.704-3440163808-GC04/08-621 zo dňa 09.06.2008, za obdobie od 03/1999 do 11/1999, od 02/2000 do 10/2003, 11/2003, 12/2003 v sume 17 369,35 Eur (523 269,- Sk), rozhodnutím č.704-3430164008- GC04/08-621 zo dňa 09.06.2008 za obdobie za 02/1999 a od 05/1999-11/1999, a od 02/2000 do 12/2003 v sume 2 159,90 Eur (65 069,-

Sk) nepodal. Vychádzajúc z § 293bl ods. 1 zák. č. 461/2003 Z.z. a z faktu, že splátky jednotlivého poistného neboli žalobcom v minulosti v čase splatnosti zaplatené požiadal žalobca dňa 08.04.2016 o odpustenie penále vyrubené mu označenými rozhodnutiami žalovanej. Žalobca v žiadostiach tvrdil, že poistné vyrubené uvádzanými rozhodnutiami zaplatil do 30.04.2015. Poistné, ktoré malo zákonom určenú splatnosť, siahajúcu až do roku 02/1999 zákonodarca v § 293bl ods. 1 zák. č. 461/2003 Z.z. umožnil dlžníkom zaplatiť v náhradnom termíne bez sankcie v prípade zaplataenia poistného dlžníkmi do 30.04.2010.

10. Krajský súd považoval za rozhodujúce vysporiadať sa s výkladom § 293bl ods. 1 zák. č. 461/2003 Z.z. s prihliadnutím na konkrétnu situáciu žalobcu, ktorý sa žalobou domáhal zrušenia 3 rozhodnutí žalovanej, ktorými táto nevyhovela a zamietla jeho žiadosti a neodpustila mu penále, za zmeškané platby poistného v minulosti (ako aj tým, či je sporným, že ho žalobca zaplatil do 30.04.2010) a či splnil podmienky § 293bl zák. č. 461/2003 Z.z., ak žalovaná pri posudzovaní žiadosti žalobcu o odpustenie penále zohľadnila nezaplataenie iných platieb žalobcu do 30.04.2010. Krajský súd uviedol, že zámerom navrhovanej a napokon prijatej právnej úpravy v § 293bl zák. č. 461/2003 Z.z. bolo, aby sa táto vzťahovala na penále viažuce sa na všetky dlžné sumy poistného, ktoré neboli zaplatené od roku 1993, vrátane penále, ktoré malo byť, alebo mohlo byť odpustené napr. podľa § 277 ods. 2 a 3, 277a, 293ap a 293bj zák. č. 461/2003 Z.z. Podmienkou na odpustenie penále bolo zaplataenie všetkých dlžných súm poistného a príspevkov za celé obdobie poistenia pred 01.01.2010 do 30.04.2010.

11. Rozhodnutím č.66540-2/2016-KEM zo dňa 14.04.2016 Sociálna poisťovňa, pobočka Košice, v konaní o žiadosti žiadateľa o odpustenie povinnosti zaplatiť penále rozhodla tak, že žiadosti žiadateľa nevyhovela, lebo nesplnil podmienky pre odpustenie povinnosti zaplatiť penále. Uviedla, že poistné na nemocenské poistenie a dôchodkové zabezpečenie za obdobie február 2000 až marec 2003 predpísané rozhodnutím č. 700- 3440163708-GC04/08 zo dňa 09.06.2008 v sume 1 554,47 Eur uhradil dňa 29.01.2009, v sume 7 581,00 Eur uhradil dňa 10.06.2009, v sume 259,67 Eur uhradil dňa 29.10.2009, v sume 2 780,16 Eur uhradil dňa 06.11.2009, v sume 117,00 Eur uhradil dňa 05.01.2010 a v sume 55,- Eur uhradil dňa 03.02.2010. Poistné a zvýšené poistné na poistenie zodpovednosti zamestnávateľa za škodu pri pracovnom úraze a chorobe z povolania za 1. Q 2002 až 4. Q 2003 predpísané rozhodnutím č. 700-3420018908-GC04/08 zo dňa 11.06.2008 v sume 539,23 Eur uhradil dňa 06.11.2009 a zvýšené poistné na poistenie zodpovednosti zamestnávateľa za škodu pri pracovnom úraze a chorobe z povolania za 1. Q 2002 až 4. Q 2003 predpísané rozhodnutím č. 700-3420132810-GC04/10 zo dňa 26.04.2010 za 1. Q 2002 až 3. Q 2003 v sume 78,92 Eur uhradil dňa 21.07.2010. Poistné na sociálne poistenie za obdobie január 2004 až december 2006 v sume 28 170,- Eur predpísané rozhodnutím č. 700-3410505608- GC04/08 zo dňa 06.06.2008 uhradil dňa 22.12.2008 v sume 2 489,57 Eur, dňa 30.01.2009 v sume 14 438,40 Eur a dňa 04.02.2009 v sume 11 242,03 Eur. Žalovaná uviedla, že žalobca neuhradil vôbec zostatok poistného na sociálne poistenie za obdobie marec 2008 predpísané rozhodnutím č. 700-3410557908-GC04/08 zo dňa 25.06.2008 v sume 464,58 Eur, za obdobie apríl až jún 2008 predpísané rozhodnutím č. 700-3411110708-GC04/08 zo dňa 10.11.2008 v sume 1 370,61 Eur, za obdobie júl a august 2008 predpísané rozhodnutím č. 700-3411257508-GC04/08 zo dňa 11.12.2008 v sume 929,16 Eur, za obdobie september, október december 2008 predpísané rozhodnutím č. 700-3410232509-GC04/09 zo dňa 20.03.2009 v sume 1 772,09 Eur a poistné za obdobie január až apríl 2009 predpísané rozhodnutím č. 700-3411093209-GC04/09 zo dňa 07.09.2009 v zostatkovej sume 2 203,90 Eur. Z uvedených dôvodov žiadosť žalobcu o odpustenie penále zamietla.

12. Krajský súd konštatoval, že ide aj o iné "penále, za iné obdobia", než ktorých sa týkali rozhodnutia žalovanej spomínané v súvislosti so žiadosťami žalobcu o odpustenie penále z 08.04.2016. V priebehu konania žalobca tvrdil, ale nepreukázal konkrétne, ktoré poistné zaplatil do 30.04.2010 z toho, ktoré bolo uvedené za jednotlivé obdobia v rozhodnutiach žalovanej z roku 2008, označené v jeho žiadostiach. Žalovaná zaplataenie vo svojich rozhodnutiach nenamietala, preto to možno považovať za nesporný fakt, napriek tomu, že žalobca v žiadostiach uviedol, že „dlžné poistné zaplatil do 30.04.2015“. Žalobca namietal, že žalovaná nevzala do úvahy jeho platby, ktoré označil v žiadosti o odpustenie penále a tiež, že nepostupovala v jednotlivých prípadoch podľa období splatnosti poistného, ale jeho žiadosť posúdila vo vzťahu nie k jednotlivým jeho platbám, ktorých sa penále týkalo, ale žiadosť o odpustenie posudzovala

ako celok k jeho povinnostiam voči žalovanej titulom platenia poistného za minulé obdobia. Nezaplatené poistné uvedené žalovanou v napadnutom rozhodnutí č. 66540-2/2016-KEM zo dňa 14.04.2016, žalobca nekomentoval. Žalobca požiadal o odpustenie zaplatiť penále predpísané rozhodnutiami č. 700-3410505708-GC04/08 zo dňa 06.06.2008, č.704-3440163808-GC04/08-621 zo dňa 09.06.2008 a č. 704-3430164008-GC04/08-621 zo dňa 09.06.2008, s tým, že ich zaplatil do 30.05.2015 s poukazom na § 293bl ods. 1 zák. č. 461/2003 Z.z., keď dlžné poistné a dlžné príspevky na starobné dôchodkové sporenie podľa osobitného predpisu za obdobie pred 01.01.2010 mal zaplatiť najneskôr do 30.04.2010.

13. Krajský súd uviedol, že základom argumentácie na posúdenie správneho výkladu § 293bl zák. č. 461/2003 Z.z. je sledovaný zámer v uvádzanom ustanovení, ktoré predpokladalo zaplatenie penále do tam stanoveného obdobia. Zodpovedá to aj názoru žalovanej vyjadrenom v napadnutých rozhodnutiach, v ktorých žalovaná posudzovala splnenie povinnosti žalobcu zaplatiť všetky zameškané zročné splátky poistného do 30.04.2010, keď vychádzala vo svojich rozhodnutiach o neodpustení predpísaného penále z faktu že „zameškané poistné“ nebolo zaplatené žalobcom v zákonnej lehote do 30.04.2010. Preto pre nezaplatené „zmeškané splátky poistného“, ktoré bol žalobca povinný zaplatiť, žalovaná správne nevzala do úvahy jeho platby, ktoré označil v žiadosti o odpustenie penále a jeho žiadosť posúdila vo vzťahu nie k jednotlivým jeho platbám, ktorých sa penále týkalo, ale žiadosť o odpustenie posudzovala ako celok k jeho povinnostiam voči žalovanej titulom platenia poistného za minulé obdobia. Nezaplatené poistné uvedené žalovanou v napadnutom rozhodnutí č. 66540-2/2016-KEM zo dňa 14.04.2016 žalobca nekomentoval.

14. Rozhodnutím č. 700-3410505708-GC04/08 zo dňa 06.06.2008 bolo žalobcovi predpísané penále 15 343,69 Eur (462 244,- Sk) za obdobie 01/2004 až 12/2007 a 01,02/2008, teda za 4 roky /2004,2005,2006,2007/ a 2 mesiace roka 2008 vypočítané z dlžnej sumy poistného. Žalobca neuviedol kedy zaplatil tieto splátky poistného. Napokon, ak platby zmeškaného poistného vykonal do 30.04.2015, ako uviedol vo svojej žiadosti z 08.04.2016 o odpustenie povinnosti zaplatiť penále, podmienky § 293bl zák. č. 461/2003 Z.z. nesplnil, ak tak neurobil do 30.04.2010. Žalovaná poprela zaplatenie celého predpísaného penále.

15. Žiadosť žalobcu o odpustenie penále predpísaného rozhodnutím č. 704-3440163808-GC04/08-621 zo dňa 09.06.2008, žalovaná zamietla. V rozhodnutí č. 66542-2/2016-KEM zo 14.04.2016 uviedla, že pohľadávka uvedená v rozhodnutí č. 704-3440163808- GC04/08-621 zo dňa 09.06.2008 nemohla byť odpustená, lebo s účinnosťou od 01.01.2010 v zmysle § 293bl zák. č. 461/2003 Z.z. mala povinnosť nepredpísať penále, alebo odpustiť povinnosť zaplatiť predpísané penále, ktoré sa viaže na dlžné poistné a dlžné príspevky na starobné dôchodkové sporenie podľa osobitného predpisu za obdobie pred 01.01.2010, zaplatené najneskôr do 30.04.2010, t.j. generálny pardon 2010. Krajský súd uviedol, že ak žalobca platby zmeškaného poistného vykonal do 30.04.2015, ako uviedol vo svojej žiadosti z 08.04.2016 o odpustenie povinnosti zaplatiť penále, tak podmienky § 293bl zák. č. 461/2003 Z.z. nesplnil, ak tak neurobil do 30.04.2010.

16. V prípade žiadostí o odpustenie penále predpísané rozhodnutím č. 704-3430164008-GC04/08-621 zo dňa 09.06.2008, ide o penále neodpustené na základe rozhodnutia žalovanej č. 66544-2/2016- KEM, za omeškanie splatením poistného od 02/1999 do 12/2003. Žalovaná poprela zaplatenie predpísaného penále a žalobca rozhodnutia považoval za nepreskúmateľné, pretože bližšie neodôvodňujú spôsob preskúmania skutočného omeškania zaplateného poistného a tým aj predpísaného penále a spochybňoval oprávnenie žalovanej pohľadávku postúpiť Slovenskej konsolidačnej a.s. ešte pred uplatnením žiadosti o odpustenie v rozpore s čl. 2 ods. 2 Ústavy a zák. č. 461/2003 Z.z.

17. Krajský súd uviedol, že žalobca požiadal o odpustenie penále dňa 08.04.2016, avšak nároky žalovanej voči žalobcovi, ako tvrdila žalovaná už zanikli na základe Zmluvy o postúpení pohľadávok č. BA-63538/2014 zo dňa 10.02.2015, uzatvorenej medzi postupcom Sociálna poisťovňa Bratislava a postupníkom Slovenská konsolidačná a.s. ku dňu účinnosti zmluvy, t.j. 14.02.2015 postúpením spoločnosti Slovenská konsolidačná, a.s. K postúpeniu pohľadávok žalovanou krajský súd uviedol, že vzhľadom na dátum žiadosti o odpustenie penále, a to 08.04.2016 a dátum postúpenia pohľadávok

týkajúce sa poisťného žalobcu 12.02.2015 rešpektujúc i zákonnosť postupu žalovanej, pokiaľ ide o aplikáciu § 293bl ods. 1 zák. č. 461/2003 Z. z., námietku žalobcu vyhodnotil ako nedôvodnú.

18. K rozsudku Krajského súdu v Bratislave sp.zn. 5S/253/2012-25, na ktorý poukazoval žalobca krajský súd uviedol, že tento bol zrušený uznesením Najvyššieho súdu SR pod sp.zn. 1Sžso/22/2014 29.09.2015 pre nedostatočné odôvodnenie posudzovaného rozhodnutia dôvodiac, že: „Najvyšší súd SR dospel k záveru, že rozsudok krajského súdu je založený na procesných vadách, a z uvedeného dôvodu ho postupom podľa § 221 ods. 1 písm. f) O.s.p. zrušil a vec mu vrátil na nové konanie. Uviedol, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods.1 Listiny základných práv a slobôd je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t.j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Vyjadruje to aj znenie § 157 ods. 2 O.s.p., podľa ktorého súd v odôvodnení rozhodnutia stručne a jasne vyloží, ktoré skutočnosti má za preukázané a ktoré nie, o ktoré dôkazy oprel svoje skutkové zistenia a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov spravoval, prečo nevykonal navrhované dôkazy a posúdi zistený skutkový stav podľa príslušných ustanovení, ktoré použil. Iba takéto rozhodnutie je odvolacím súdom preskúmateľné a účastníkom umožňuje posúdiť postup súdu prvého stupňa. Aj v prejednávanej veci žalobca očakával, že krajský súd mu v zamietajúcom rozsudku podá presvedčivú a jasnú právnu argumentáciu o tom, že jeho záver o aplikácii ustanovenia § 293bl ods. 1 zák. č. 461/2003 Z.z. je chybný a prečo sa zmýlil. Toto však v odôvodnení rozsudku krajského rozsudku jednoznačne absentuje. Ako bolo vyššie prostredníctvom citácie relevantnej časti textu rozsudku krajského súdu (viď bod č. 11) preukázané, krajský súd sa pri svojej argumentácii iba uchýlil k mechanickému konštatovaniu, že s prihliadnutím na celkovú logiku a účel ustanovenia § 293bl ods. 1 zák. č. 461/2003 Z.z. je nutné podporiť záver žalovanej.“ Záver v uznesení Najvyššieho súdu SR sp.zn. 1Sžso/22/2014 z 29.09.2015 je záväzným pre posúdenie povinností súdov týkajúcich sa odôvodnenia rozhodnutí, s prihliadnutím na to, že názor prvostupňového súdu, podľa súdu odvolacieho nepostačoval, pre zrozumiteľnosť a nevyčerpávajúci charakter odôvodnenia o otázke aplikácie § 293bl ods. 1 zák. č. 461/2003 Z.z. Krajský súd v danej veci konštatoval, že predmetné uznesenie Najvyššieho súdu SR sa netýka hmotnoprávneho hodnotenia otázky podstatnej pre toto konanie, t.j. spôsob a rozsah interpretácie § 293bl ods. 1 zák. č. 461/2003 Z.z. Na posudzovaný prípad správnej žaloby žalobcu je záväzným v rozsahu právneho názoru o povinnosti dôsledne odôvodniť súdne rozhodnutie.

19. Po vyhodnení textu spoločnej správy výborov Národnej rady SR a posudzovanej právnej úpravy krajský súd konštatoval, že logickým i gramatickým výkladom § 293bl ods. 1 zák. č. 461/2003 Z.z. dospel k záveru o správnosti výkladu žalovanej, pokiaľ ide o jej posudzované správnu žalobou napadnuté rozhodnutia. Individualizovaný text troch žiadostí žalobcu o odpustenie penále pre zaplatenie poisťného, uvádza ich zaplatenie do 30.05.2015. Zameškané platby žalobcu titulom poisťného, rozhodnutia žalovanej z roku 2008 o predpísaní penále za obdobie od 01/1999 do 02/2008 a ich odôvodnenie, dokazujú šírku neplnenia si povinností žalobcu, ako platiteľa poisťného.

20. Možnosti uplatnenia § 293bl ods. 1 zák. č. 461/2003 Z.z. v kontexte žiadostí podľa názoru krajského súdu neobstoja ani s poukazom na ním uvádzanú judikatúru ostatných správnych súdov. Záver krajského súdu v posudzovanej veci o otázke aplikácie § 293bl ods. 1 zák. č. 461/2003 Z.z. bol, že len zaplatením všetkého poisťného, na ktoré sa toto ustanovenie vzťahuje možno uvažovať o celkovom odpustení penále vyrubených žalobcov. Dokonca podľa názoru krajského súdu aj bez žiadostí povinného, t.j. žalobcu, bolo povinnosťou žalovanej penále odpustiť, ak došlo k naplneniu § 293bl ods. 1 zák. č. 461/2003 Z.z. Krajský súd poukázal na to, že samotný žalobca v žiadosti tvrdil, že zmeškané poisťné zaplatil do 30.04.2015. Samotná predstava individuálneho posudzovania jednotlivých platieb a ich zaplatenia, ako aj posudzovanie vecí bez ohľadu na ostatné pohľadávky nie je reálna, nielen pre svoju rozsiahlosť, ale preto, že zákonodarca nemal zámer vytvoriť verejnoprávnej inštitúcii agendu, ale dať príležitosť „dlžníkom zmeškaného poisťného“ získať jeho zaplatením možnosť odpustenia penále účtovaných za omeškanie so zaplatením všetkého poisťného.

21. O trovách konania krajský súd rozhodol v súlade s § 167 SSP tak, že náhradu trov konania

žalobcovi nepriznal, lebo nebol úspešný, a rovnako tak nepriznal náhradu trov konania žalovanej, ktorá si ich neuplatnila.

II.

Kasačná sťažnosť

22. Proti rozsudku krajského súdu podal žalobca v zákonnej lehote kasačnú sťažnosť s poukazom na § 440 ods. 1 písm. g/ a h/ SSP. Uviedol, že krajský súd nerešpektoval právne názory kasačného súdu vyjadrené v rozsudkoch sp.zn. 1Sžo/84/2014 z 31.05.2016, sp.zn. 7Sžo/217/2015 z 30.03.2017 a sp.zn. 2Sžo/147/2015 z 11.12.2017, podľa ktorých ustanovenie § 293bl ods. 1 zák. č. 461/2003 Z.z. je potrebné vykladať tak, že pre odpustenie konkrétneho penále nie je potrebné uhradiť všetky nedoplatky v lehote do 30.04.2010, ale iba tie, z dôvodu neuhradenia (omeškania s úhradou), ktorých bolo to ktoré penále predpísané.

23. Žalovaný predpísal žalobcovi rozhodnutiami č. 700-3410505708-GC04/08 zo dňa 06.06.2008, č. 704-3440163808-GC04/08-621 zo dňa 09.06.2008 a č. 704-3430164008-GC04/08-621 zo dňa 09.06.2008 penále z titulu oneskorenej úhrady poistného na sociálne poistenie. Nedoplatky predpísané týmito rozhodnutiami žalobca uhradil dobrovoľne, a to v lehote do dňa 30.04.2010. Žalobca tak mal za to, že splnil podmienky pre to, aby mu žalovaná podľa § 293bl ods. 1 zák. č. 461/2003 Z.z. nepredpísala, resp. odpustila povinnosť zaplatiť predpísané penále. Keďže však žalovaná v rozpore s § 293bl ods. 1 zák. č. 461/2003 Z.z. neodpustila predpísané penále sama, ako to predpokladalo § 293bl ods. 1 zák. č. 461/2003 Z.z., žalobca požiadav v zmysle tohto ustanovenia žalovanú o odpustenie predpísanej povinnosti zaplatiť penále, pričom tejto žiadosti nevyhovela, keď uviedla, že žalobca nespĺnil podmienky pre uplatnenie § 293bl ods. 1 zák. č. 461/2003 Z.z., nakoľko v lehote do 30.04.2010 neuhradil iné nedoplatky. Žalovaná tak podmieňovala aplikáciu § 293bl ods. 1 zák. č. 461/2003 Z.z. úhradou všetkých nedoplatkov v lehote do 30.04.2010, a to bez toho, aby takýto reštriktívny výklad mal oporu v zákone.

24. Žalobca dôvodil tým, že § 293bl ods. 1 zák. č. 461/2003 Z.z., ani žiadne iné ustanovenie zák. č. 461/2003 Z.z. alebo iného predpisu nepodmieňuje odpustenie penále predpísané konkrétnym rozhodnutím zaplacením všetkých nedoplatkov v lehote do 30.04.2010, čo je podporené aj početnými rozhodnutiami krajských súdov, ako napríklad rozsudkom Krajského súdu v Nitre sp.zn. 15S/23/2013 zo dňa 06.11.2013, podľa ktorého: „V zmysle zákonného znenia neuhradenie jednej splátky neznamená, že penále bude uložené za všetky poistné obdobia pred 01.01.201, u ktorých došlo k omeškaniu s úhradou, ak tieto platby boli uhradené pred 30.04.2010. Citované zákonné ustanovenie viaže penále s jednotlivými platbami na poistné a neumožňuje nespĺnenie platobnej povinnosti za jeden mesiac považovať za dôvod pre uloženie povinnosti platiť penále za ostatné mesiace hoci u týchto došlo k úhrade do 30.04.2010. Na základe uvedeného je možné konštatovať, že v rozpore s citovaným zákonným ustanovením Sociálna poisťovňa uložila zaplatiť penále viažuce sa na dlžné poistné, u ktorých bola splnená zákonná podmienka neumožňujúca Sociálnej poisťovni takéto penále uložiť.“

25. Žalobca poukázal na to, že v predmetnom konaní mal krajský súd z vykonaného dokazovania za preukázané, že do 30.04.2010 uhradil poistné za ktoré mu boli vyrubené penále v napadnutých rozhodnutiach žalovanej. Dátum 30.04.2015, na ktorý krajský súd opakovane poukazoval vo vzťahu k uhradeniu poistného, je chybný a vznikol chybou v písaní zo strany žalobcu. Zo samotného vyjadrenia žalovanej a predložených dôkazov je preukázané, že žalobca uhradil poistné, za ktoré mu boli vyrubené penále v napadnutých rozhodnutiach žalovanej do 30.04.2010, čo konštatoval aj krajský súd.

26. Právny názor žalovanej, ktorý si krajský súd v rozpore s rozhodovacou praxou súdov osvojil, nemá oporu v zákone. Žalovaná ako aj krajský súd, tak „dotvorili“ ďalšiu podmienku pre uplatnenie tzv. generálneho pardonu, zakotveného v § 293bl ods. 1 zák. č. 461/2003 Z.z., pričom reštriktívny výklad opierajú iba o gramatický výklad spoločnej správy výborov Národnej rady SR č. 1830/2009 o prerokovaní návrhu poslankyne. Takýto reštriktívny výklad má pôvod v gramatickom výklade technického, právne nezáväzného textu Národnej rady SR, vydanéj pred schválením novely zák. č.

461/2003 Z.z., pričom rovnaký súd v rovnakom rozsudku neuznáva gramatický výklad textu zákona, ako normatívneho právneho aktu s významnou právnou silou. Ani žalovaná, ani krajský súd pritom nielenže k svojim záverom dospeli gramatickým výkladom technického, právne nezáväzného textu a zároveň odmietli rovnakým výkladom interpretovať text zákona, ale vôbec nevzali do úvahy ani aktuálnu rozhodovaciu prax súdov, vrátane kasačného súdu.

27. V právnej veci s totožným skutkovým základom v uplynulých dvoch rokoch kasačný súd trikrát rozhodoval, t.j. rozsudok NS SR sp.zn. 1Sžo/84/2014 zo dňa 31.05.2016, rozsudok NS SR sp.zn. 7Sžo/217/2015 zo dňa 30.03.2017 a rozsudok NS SR sp.zn. 2Sžo/147/2015 zo dňa 11.12.2017, pričom v odôvodnení každého z rozsudkov vyslovil právny názor, že podmienkou uplatnenia tzv. generálneho pardonu nie je zaplatenie všetkého dlžného poistného.

28. Z odôvodnenia rozsudku Najvyššieho súdu SR sp.zn. 1Sžo/84/2014 zo dňa 31.05.2016 vyplýva:

„22. Avšak pre Najvyšší súd z prejednávanej veci vyplýva, že žalovaná a s ňou v súlade aj krajský súd nedostatočne pristúpili k aplikácii § 293bl ods. 1 zák. č. 461/2003 Z.z., ktoré je zakotvené v rubrike s označením „Prechodné ustanovenia k úpravám účinným od 1. januára 2010. Predovšetkým z textu uvedeného ustanovenia vyplýva zámer zákonodarcu, že záväzok zaplatiť na poistné (resp. príspevky) na starobné dôchodkové sporenie, ktoré jednotlivец dlhuje po 01.01.2010, je možné splniť aj v dodatočne zákonodarcom predĺženej lehote, a to až do 30.04.2010. V žiadnom prípade však zákonodarca v uvedenom texte nenaznačil podmienku preferovanú žalovanou, a to že iba ak dlžník uhradí všetko dlžné poistné, potom je mu možné priznať uvedené beneficium. Podľa § 293bl ods. 1 zák. č. 461/2003 Z.z. v znení relevantnom pre prejednávanú vec Sociálna poisťovňa nepredpíše penále alebo odpustí povinnosť zaplatiť predpísané penále, ktoré sa viaže na dlžné poistné a dlžné príspevky na starobné dôchodkové sporenie podľa osobitného predpisu za obdobie pred 1. januárom 2010 zaplatené najneskôr do 30. apríla 2010. Podľa § 293bl ods. 1 zák. č. 461/2003 Z.z. v citovanom znení pôsobnosť podľa odseku 1 patrí vecne príslušnej pobočke, ktorá rozhoduje o uložení penále podľa § 178 ods. 1 písm. a/ deviateho bodu.

23. Predovšetkým pre Najvyšší súd v súvislosti s hore uvedeným právnym názorom z prílohy k prvostupňovému rozhodnutiu vyplýva jednoznačne, že žalobca niektoré platby dlžného poistného uhradil v roku 2009, resp. v roku 2010 pred 30. aprílom 2010. Žalovaná však odôvodnila svoje závery nasledujúcou argumentáciou: „Účastník konania nespĺňa podmienky nepredpísania penále alebo odpustenia povinnosti zaplatiť predpísané penále podľa § 293bl ods. 1 zákona v znení zákona č. 572/2009 Z.z., pretože účastník konania časť poistného za november 2009 a poistné za december 2009 uhradil 8. september 2010, t.j. po 30. apríli 2010. Účastník konania mal do 30. apríla 2010 zaplatiť poistné za celé obdobie registrácie pred 1. januárom 2010, nielen za časť tohto obdobia, čo je však v rozpore s vyššie uvedeným právnym názorom Najvyššieho súdu. Na uvedenom základe preto Najvyšší súd dospel k záveru, že žalovaná nesprávne právne vec posúdila a tak založila zrušovací dôvod zakotvený v ustanovení § 250j ods. 2 písm. a/ O.s.p.“

29. Totožne Najvyšší súd SR rozhodol aj v obdobnej právnej veci sp.zn. 2Sžo/147/2015, v ktorej rozsudkom zo dňa 11.12.2017 rozhodol tak, že napadnutý rozsudok Krajského súdu v Trenčíne, ktorým tento správnu žalobu zamietol, zmenil tak, že rozhodnutie Sociálnej poisťovne zrušil, vec jej vrátil na ďalšie konanie a Sociálnu poisťovňu zaviazal na náhradu trov konania. V odôvodnení rozsudku sp.zn. 2Sžo/147/2015 Najvyšší súd SR uviedol:

„Za účelom riadneho prieskumu zákonnosti napadnutého rozhodnutia sa musí Najvyšší súd primárne vysporiadať s vyššie naznačeným problémom výkladu ustanovenia § 293bl ods. 1 zák. č. 461/2003 Z.z. V tejto súvislosti najvyšší súd poukazuje na názor vyslovený v skôr vydaných rozhodnutiach pod sp.zn. 1Sžo/84/2014 zo dňa 31.05.2016 a 7Sžo/217/2015 zo dňa 30.03.2017.

Predovšetkým z textu ustanovenia § 293bl ods. 1 zák. č. 461/2003 Z.z. vyplýva zámer zákonodarcu, že záväzok zaplatiť na poistné (resp. príspevky) na starobné dôchodkové sporenie, ktoré jednotlivец dlhuje po 01.01.2010, je možné splniť aj v dodatočne zákonodarcom predĺženej lehote, a to až do 30.04.2010. V žiadnom prípade však zákonodarca v uvedenom texte nenaznačil podmienku, že iba ak dlžník uhradí všetko dlžné poistné, potom je mu možné priznať uvedené beneficium.

Podľa § 293bl ods. 1 zák. č. 461/2003 Z.z. Sociálna poisťovňa nepredpíše penále alebo odpustí povinnosť zaplatiť predpísané penále, ktoré sa viaže na dlžné poistné a dlžné príspevky na starobné dôchodkové sporenie podľa osobitného predpisu za obdobie pred 1. januárom 2010 zaplatené najneskôr do 30. apríla 2010.

Podľa § 293bl ods. 1 zák. č. 461/2003 Z.z. v citovanom znení pôsobnosť podľa ods. 1 patrí vecne príslušnej pobočke, ktorá rozhoduje o uložení penále podľa 178 ods. 1 písm. a/ deviateho bodu.

Predmetné ustanovenie § 293bl ods. 1 zák. č. 461/2003 Z.z. zavedené novelou č. 572/2009 Z.z. a od 01.01.2010 sa stalo súčasťou platného právneho poriadku, pričom vytvára rámec pre poskytnutie tzv. „generálneho pardonu“. Z citovaného ustanovenia jednoznačne vyplývajú dve podmienky, a to jednak, že penále sa viaže na dlžné poistné a dlžné príspevky na starobné dôchodkové sporenie za obdobie pred 01.01.2010 a jednak, že toto dlžné poistné a dlžné príspevky na starobné dôchodkové sporenie, ku ktorým sa vzťahuje penále, musí byť zaplatené najneskôr do 30.04.2010. Text ustanovenia považuje odvolací súd za jednoznačný, jasný, nevyvolávajúci žiadne pochybnosti, pričom pokiaľ by aj vyvolávala pochybnosti možnosť interpretovať toto ustanovenie viacerými spôsobmi, tak interpretácia, ku ktorej sa prikláňa žalovaný, nie je podľa názoru odvolacieho súdu v súlade so zmyslom a účelom tejto právnej úpravy. Účelom nepochybne bolo motivovať dlžníkov k dobrovoľnému zaplateniu dlhov voči Sociálnej poisťovni do 30.04.2010 tým, že im nebude predpísané alebo im bude odpustená povinnosť zaplatiť predpísané penále a zároveň tým odbremeniť Sociálnu poisťovňu od jeho vymáhania. Výklad žalovanej, podľa ktorého predpokladom odpustenia penále, resp. nepredpísania penále je zaplatenie všetkých dlžných súm poistného a príspevkov za celé obdobie poistenia do 30.04.2010, nemá oporu v predmetnom ustanovení a pokiaľ bolo cieľom tejto navrhovanej právnej úpravy, aby dlžník zaplatil všetky dlžné sumy poistného a príspevkov za celé obdobie poistenia pred 01.01.2010, nič nebránilo zákonodarcovi, aby to jasne a zrozumiteľne v právnej norme aj vyjadril. Uvedená požiadavka, že v súlade s materiálnym chápaním právneho štátu. Keď teda krajský súd a rovnako tak aj žalovaná dospeli k právnenému záveru, že žalobkyňa v súvislosti s predpísaným penále za rozhodné obdobie nespĺnila podmienky na odpustenie povinnosti platiť penále v zmysle § 293bl ods. 1 zák. č. 461/2003 Z.z., tento ich názor nepovažoval odvolací súd, z dôvodov uvedených vyššie, za správny.“

30. Žalobca zdôraznil, že predmetné časti odôvodnení rozsudkov Najvyššieho súdu SR preukazujú, že krajský súd pri rozhodovaní nesprávne interpretoval správne použitú právnu normu § 293bl ods. 1 zák. č. 461/2003 Z.z., čím vec nesprávne právne posúdil a zároveň, že sa odklonil od právneho názoru, ktorý vyslovil Najvyšší súd SR.

31. Na základe uvedeného žalobca navrhol, aby kasačný súd napadnutý rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, alternatívne, aby rozsudok krajského súdu zmenil tak, že napadnuté rozhodnutia žalovanej zruší a vec jej vráti na ďalšie konanie. Žalobca zároveň navrhol, aby mu kasačný súd priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

III.

Vyjadrenie ku kasačnej sťažnosti

32. Žalovaná vo vyjadrení ku kasačnej sťažnosti uviedla, že žalobca v doterajšom konaní žiadnym spôsobom nespochybnil dôvodnosť predpísania penále za oneskorenie, resp. neuhradenie poistného na sociálne poistenie včas a v správnej výške, a teda si bol vedomý, že si nespĺnil svoje zákonné povinnosti. Taktiež nie je žiadnym spôsobom spochybňovaná skutočnosť, že žalobca nespĺnil podmienky tzv. generálneho pardonu 2008 podľa § 293ap zák. č. 461/2003 Z.z. s účinnosťou od 01.01.2008, podľa ktorého žalovaná odpustí povinnosť zaplatiť penále, ktoré sa viaže na dlžné poistné a dlžné príspevky na starobné dôchodkové sporenie podľa osobitného predpisu za obdobie pred 01.01.2007, ak fyzická osoba alebo právnická osoba povinná odvádzať poistné a príspevky na starobné dôchodkové sporenie toto dlžné poistné a tieto dlžné príspevky na starobné dôchodkové sporenie zaplatí najneskôr do 31. januára 2008.

33. Spornou je aplikácia § 293bl ods. 1 zák. č. 461/2003 Z.z. s účinnosťou od 01.01.2010, podľa ktorého žalovaná nepredpíše penále alebo odpustí povinnosť zaplatiť predpísané penále, ktoré sa viaže na

dlžné poistné a dlžné príspevky na starobné dôchodkové sporenie podľa osobitného predpisu za obdobie pred 01.01.2010 zaplatené najneskôr do 30.04.2010.

34. Žalovaná trvala na názore, ktorý zohľadnil aj krajský súd, že pre splnenie podmienok generálneho pardonu 2010 je potrebné, aby bolo uhradené poistné na sociálne poistenie za obdobie pred 01.01.2010 najneskôr do 30.04.2010, a to ako celok. Pri predpise penále je posudzované obdobie pred kontrolným dňom, teda celé jedno obdobie a nie jednotlivé mesačné obdobia. V tom je zásadný rozdiel predpisu poistného a predpisu penále. Ak by bol prijatý názor žalobcu a zohľadňovali by sa pri generálnom pardone 2010 jednotlivé mesiace, gramaticky by malo byť v zákone uvedené znenie: za obdobia pred 01.01.2010.

35. Žalovaná opätovne poukázala na znenie spoločnej správy výborov Národnej rady Slovenskej republiky č. 1830/2009 o prerokovaní návrhu poslankyne Národnej rady Slovenskej republiky Jany Vaľovej na vydanie zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zák. č. 461/2003 Z.z. (tlač 1275a, bod. 14) vo výboroch Národnej rady Slovenskej republiky v druhom čítaní. Navrhovanou právnou úpravou sa vychádzalo v ústrety fyzickým osobám a právnickým osobám, ktoré nespĺnili povinnosť odvádzať poistné na sociálne poistenie a príspevky na starobné dôchodkové sporenie včas a v správnej sume v období pred 01.01.2010.

36. Žalovaná od 01.01.2010 za podmienky, že dlžné poistné a príspevky sú najneskôr ku dňu 30. aprílu 2010 zaplatené, nepredpíše penále, prípadne odpustí už predpísané, ale nezaplatené penále, ktoré by z titulu neskorej platby poistného a príspevkov alebo platby poistného a príspevkov v nesprávnej sume inak muselo byť predpísané a zaplatené.

37. Navrhovaná právna úprava má všeobecný charakter, to znamená, že jej účelom je, aby sa vzťahovala na penále viažuce sa na všetky dlžné sumy poistného a príspevkov, ktoré neboli zaplatené od roku 1993, vrátane penále, ktoré malo byť alebo mohlo byť odpustené napr. podľa § 277 ods. 2 a 3, 277a, 293ap a 293bj zák. č. 461/2003 Z.z. Podmienkou na odpustenie penále je zaplatenie všetkých dlžných súm poistného a príspevkov za celé obdobie poistenia pred 01.01.2010 bez ohľadu na deň zaplatenia týchto dlžných súm, t.j. v praxi to znamená, že dlžné sumy poistného a príspevkov mohli byť zaplatené aj pred dňom nadobudnutia účinnosti zákona, t.j. pred 01.01.2010.

38. Zo samotnej správy nevyplýva zámer zákonodarcu posudzovať a odpúšťať penále individuálne (čiastkovo) za jednotlivé obdobia, ale naopak komplexne k určitému dátumu.

39. Vychádzajúc z celkovej logiky a účelu § 293bl ods. 1 zák. č. 461/2003 Z.z., tento má v podstate nútiť účastníkov sociálneho systému plniť si svoje zákonné povinnosti v zmysle zákona v stanovených lehotách a v správnej výške. Ako ústretový krok pre zníženie zadĺženia poistencov im bola poskytnutá úľava v podobe odpustenia penále, ak ale splnia podmienku úhrady poistného na sociálne poistenie za určité, zákonom stanovené obdobie. Uvedené ustanovenie by sa potom minulo svojmu cieľu a účinku, pokiaľ by príslušný subjekt zaplatil len určitú časť odvodov do spomínanej lehoty a určitú časť odvodov by potom nezaplatil do stanoveného dátumu.

40. Žalovaná sa v plnom rozsahu stotožnila s rozhodnutím krajského súdu a navrhla kasačnú sťažnosť žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach sp.zn. 8S/43/2016 zo dňa 30.05.2018 ako nedôvodnú zamietnuť.

IV.

Posúdenie veci kasačným súdom

41. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd kasačný (§ 438 ods. 2 SSP) postupom podľa § 452 ods. 1 SSP v spojení s § 439 SSP preskúmal prípustnosť kasačnej sťažnosti a po zistení, že kasačnú sťažnosť podal sťažovateľ včas (§ 443 ods. 2 písm. a/ SSP), preskúmal napadnutý rozsudok spolu s konaním, ktoré predchádzalo jeho vydaniu a jednohlasne (§ 464 v spojení s § 139 ods. 4 SSP) dospel k

záveru, že kasačná sťažnosť je opodstatnená.

42. Kasačný súd rozhodol bez nariadenia pojednávania (§ 455 SSP) s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu SR. Rozsudok bol verejne vyhlásený 25. novembra 2020 (§ 137 ods. 4 SSP v spojení s § 452 ods. 1 SSP).

43. Podľa § 454 SSP na rozhodnutie kasačného súdu je rozhodujúci stav v čase právoplatnosti napadnutého rozhodnutia krajského súdu.

44. Podľa § 462 ods. 1 SSP, ak kasačný súd po preskúmaní zistí dôvodnosť kasačnej sťažnosti, rozhodne o zrušení napadnutého rozhodnutia a podľa povahy vráti vec krajskému súdu na ďalšie konanie alebo konanie zastaví, prípadne vec postúpi orgánu, do ktorého pôsobnosti patrí.

45. Podľa § 293ap ods. 1 zák. č. 461/2003 Z.z. Sociálna poisťovňa odpustí povinnosť zaplatiť penále, ktoré sa viaže na dlžné poistné a dlžné príspevky na starobné dôchodkové sporenie podľa osobitného predpisu za obdobie pred 1. januárom 2007, ak fyzická osoba alebo právnická osoba povinná odvádzať poistné a príspevky na starobné dôchodkové sporenie toto dlžné poistné a tieto dlžné príspevky na starobné dôchodkové sporenie zaplatí najneskôr do 31. januára 2008.

46. Podľa § 293bl ods. 1 zák. č. 461/2003 Z.z. Sociálna poisťovňa nepredpíše penále alebo odpustí povinnosť zaplatiť predpísané penále, ktoré sa viaže na dlžné poistné a dlžné príspevky na starobné dôchodkové sporenie podľa osobitného predpisu za obdobie pred 1. januárom 2010 zaplatené najneskôr do 30. apríla 2010.

47. Predmetom konania bolo preskúmanie zákonnosti rozhodnutí žalovanej, ktorými žalovaná nevyhovela žiadosti žalobcu z 08.04.2016 o odpustenie povinnosti zaplatiť penále predpísané právoplatným a vykonateľným rozhodnutím žalovanej č. 700-3410505708-GC04/08 zo dňa 06.06.2008 za obdobie od 01/2004 do 02/2008 v sume 15 343,69 Eur (462 244,- Sk), ďalej žiadosti žalobcu z 08.04.2016 o odpustenie povinnosti zaplatiť penále predpísané právoplatným a vykonateľným rozhodnutím žalovanej č. 704-3440163808-GC04/08-621 zo dňa 09.06.2008 za obdobie od 03/1999 do 11/1999, od 02/2000 do 10/2003, 11/2003, 12/2003 v sume 17 369,35 Eur (523 269,- Sk), a žiadosti žalobcu z 08.04.2016 o odpustenie povinnosti zaplatiť penále predpísané právoplatným a vykonateľným rozhodnutím žalovanej č. 704-3430164008-GC04/08-621 zo dňa 09.06.2008 za obdobie 02/1999 a od 05/1999 až 11/1999 a od 02/2000 do 12/2003 v sume 2 159,90 Eur (65 069,- Sk).

48. V konaní bola spornou otázka postupu žalovanej pri výklade a aplikácii § 293bl ods. 1 zák. č. 461/2003 Z.z., keď žalovaná zastávala názor, že pre splnenie podmienok generálneho pardonu 2010 je potrebné, aby bolo uhradené poistné na sociálne poistenie za obdobie pred 01.01.2010 najneskôr do 30.04.2010, a to ako celé jedno obdobie a nie jednotlivé mesačné obdobia, zatiaľ čo podľa názoru žalobcu bolo toto ustanovenie potrebné vykladať tak, že pre odpustenie konkrétneho penále nie je potrebné uhradiť všetky nedoplatky v lehote do 30.04.2010, ale iba tie, z dôvodu neuhradenia ktorých bolo to ktoré penále predpísané.

49. Na základe uvedeného mal kasačný súd za to, že je nevyhnutné sa primárne vysporiadať s výkladom § 293bl zák. č. 461/2003 Z.z. a v tejto súvislosti zhodne so žalobcom poukazuje rozsudok NS SR sp.zn. 7Sžo/217/2015 zo dňa 30.03.2017 a rozsudok NS SR sp.zn. 2Sžo/147/2015 zo dňa 11.12.2017.

50. Podľa § 464 ods. 1 SSP, ak kasačný súd rozhoduje o kasačnej sťažnosti v obdobnej veci, ktorá už bola predmetom konania pred kasačným súdom, môže v odôvodnení svojho rozhodnutia poukázať už len na obdobné rozhodnutie, ktorého prevzatú časť v odôvodnení uvedie.

51. V súlade s citovaným ustanovením § 464 ods. 1 SSP kasačný súd poukazuje na odôvodnenie rozsudku Najvyššieho súdu SR sp.zn. 2Sžo/147/2015 zo dňa 11.12.2017, ktorého odôvodnenie ďalej v príslušnom rozsahu uvádza:

„Predovšetkým z textu ustanovenia § 293bl ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. vyplýva zámer zákonodarcu, že záväzok zaplatiť na poistné (resp. príspevky) na starobné dôchodkové sporenie, ktoré jednotliviec dlhuje po 01.01.2010, je možné splniť aj v dodatočne zákonodarcom predĺženej lehote, a to až do 30.04.2010. V žiadnom prípade však zákonodarca v uvedenom texte nenaznačil podmienku, že iba ak dlžník uhradí všetko dlžné poistné, potom je mu možné priznať uvedené beneficium. Podľa § 293bl ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. Sociálna poisťovňa nepredpíše penále alebo odpustí povinnosť zaplatiť predpísané penále, ktoré sa viaže na dlžné poistné a dlžné príspevky na starobné dôchodkové sporenie podľa osobitného predpisu za obdobie pred 1. januárom 2010 zaplatené najneskôr do 30. apríla 2010. Podľa § 293bl ods. 2 zákona č. 461/2003 Z.z. v citovanom znení pôsobnosť podľa odseku 1 patrí vecne príslušnej pobočke, ktorá rozhoduje o uložení penále podľa § 178 ods. 1 písm. a/ deviateho bodu.

Predmetné ustanovenie § 293bl ods. 1 bolo do zákona č. 461/2003 Z.z. zavedené novelou č. 572/2009 Z.z. a od 01.01.2010 sa stalo súčasťou platného právneho poriadku, pričom vytvára rámec pre poskytnutie tzv. „generálneho pardonu“. Z citovaného ustanovenia jednoznačne vyplývajú dve podmienky, a to jednak, že penále sa viaže na dlžné poistné a dlžné príspevky na starobné dôchodkové sporenie za obdobie pred 01.01.2010 a jednak, že toto dlžné poistné a dlžné príspevky na starobné dôchodkové sporenie, ku ktorým sa vzťahuje penále, musí byť zaplatené najneskôr do 30.04.2010. Text ustanovenia považuje odvolací súd za jednoznačný, jasný, nevyvolávajúci žiadne pochybnosti, pričom pokiaľ by aj vyvolávala pochybnosti možnosť interpretovať toto ustanovenie viacerými spôsobmi, tak interpretácia, ku ktorej sa prikláňa žalovaný, nie je podľa názoru odvolacieho súdu v súlade so zmyslom a účelom tejto právnej úpravy. Účelom nepochybne bolo motivovať dlžníkov k dobrovoľnému zaplateniu dlhov voči Sociálnej poisťovni do 30.04.2010 tým, že im nebude predpísané alebo im bude odpustená povinnosť zaplatiť predpísané penále a zároveň tým odbremeniť Sociálnu poisťovňu od jeho vymáhania. Výklad žalovaného, podľa ktorého predpokladom odpustenia penále, resp. nepredpísania penále je zaplatenie všetkých dlžných súm poistného a príspevkov za celé obdobie poistenia do 30.04.2010, nemá oporu v predmetnom ustanovení a pokiaľ bolo cieľom tejto navrhovanej právnej úpravy, aby dlžník zaplatil všetky dlžné sumy poistného a príspevkov za celé obdobie poistenia pred 01.01.2010, nič nebránilo zákonodarcovi, aby to jasne a zrozumiteľne v právnej norme aj vyjadril. Uvedená požiadavka je v súlade s materiálnym chápaním právneho štátu.“

52. Podľa § 464 ods. 1 SSP kasačný súd ďalej poukazuje na odôvodnenie rozsudku Najvyššieho súdu SR sp.zn. 7Sžo/217/2015 zo dňa 30.03.2017, ktorého odôvodnenie ďalej v príslušnom rozsahu uvádza:

„Podľa ustanovenia § 293bl ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z., sociálna poisťovňa nepredpíše penále alebo odpustí povinnosť zaplatiť predpísané penále, ktoré sa viaže na dlžné poistné a dlžné príspevky na starobné dôchodkové sporenie podľa osobitného predpisu za obdobie pred 1. januárom 2010 zaplatené najneskôr do 30. apríla 2010.

Predmetné ustanovenie bolo do zákona o sociálnom poistení zavedené novelou č. 572/2009 Z.z. a od 01.01.2010 sa stalo súčasťou platného právneho poriadku, pričom vytvára rámec pre poskytnutie tzv. „generálneho pardonu“. Z citovaného ustanovenia jednoznačne vyplývajú dve podmienky jednak, že penále sa viažu na dlžné poistné a dlžné príspevky na starobné dôchodkové sporenie za obdobie pred 01.01.2010 a jednak, že toto dlžné poistné a dlžné príspevky na starobné dôchodkové sporenie, ku ktorým sa vzťahujú penále, musí byť zaplatené najneskôr do 30. apríla 2010. Text ustanovenia považuje odvolací súd za jednoznačný, jasný, nevyvolávajúci žiadne pochybnosti, pričom pokiaľ by aj vyvolávala pochybnosti možnosť interpretovať toto ustanovenie viacerými spôsobmi, tak interpretácia, ku ktorej sa prikláňa žalovaný, nie je podľa názoru odvolacieho súdu v súlade so zmyslom a účelom tejto právnej úpravy. Účelom nepochybne bolo motivovať dlžníkov k dobrovoľnému zaplateniu dlhov voči Sociálnej poisťovni do 30. apríla 2010 tým, že im nebude predpísané alebo im bude odpustená povinnosť zaplatiť predpísané penále a zároveň tým odbremeniť Sociálnu poisťovňu od ich vymáhania. Úmysel zákonodarcu, ktorý žalovaná odvodzuje zo spoločnej správy výborov Národnej rady, z ktorej vychádza pri výklade predmetného ustanovenia a podľa ktorej predpokladom odpustenia penále, resp. nepredpísania penále je zaplatenie všetkých dlžných súm poistného a príspevkov za celé obdobie

poistenia do 30. apríla 2010 nemá oporu v predmetnom ustanovení a pokiaľ bolo cieľom tejto navrhovanej právnej úpravy, aby dlžník zaplatil všetky dlžné sumy poistného a príspevkov za celé obdobie poistenia pred 01.01.2010, nič nebránilo zákonodarcovi, aby to jasne a zrozumiteľne v právnej norme aj vyjadril. Uvedená požiadavka je v súlade s materiálnym chápaním právneho štátu.

Krajský súd sa pri právnom posúdení predmetnej veci stotožnil s právnym názorom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vyjadreným v rozhodnutí sp.zn. 7Sžo/29/2013, podľa ktorého nesmie mať poistenec ku dňu 30. apríla 2010 voči Sociálnej poisťovni žiaden peňažný záväzok a vyjadril názor, že správne orgány postupovali správne, keď predpísali žalobcovi zákonom určené penále, keďže žalobca mal voči Sociálnej poisťovni neuhradený dlh na poistnom za obdobie október 2002 a január 2003 a za obdobie od februára 2003 do júna 2003. S uvedeným právnym posúdením sa však odvolací súd nestotožnil.

V preskúmvanej veci žalobca príspevky za obdobie apríl 2004 - december 2004, január 2005 - december 2005, január 2006 - december 2006, január 2007 - december 2007, január 2008 - december 2008 uhradil síce oneskorene, avšak do 30. apríla 2010, preto sa vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti na neho vzťahuje aplikácia ustanovenia § 293bl ods. 1 zákona o sociálnom poistení bez ohľadu na to, že časť príspevku na poistenie nezamestnanosti za obdobie október 2002 a január 2003 a celú sumu príspevku na poistenie v nezamestnanosti za obdobie od februára 2003 do júna 2003 bola žalobcom zaplatená až dňa 7. novembra 2011, t.j. po 30. apríli 2010. Tieto oneskorené platby odôvodňujú predpísanie penále za ich oneskorenú úhradu, na ktoré sa ustanovenie § 293bl ods. 1 zákona o sociálnom poistení už nebude vzťahovať.

S právnym názorom vyjadreným v rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 7Sžo/29/2013 sa odvolací súd poukazom na vyššie uvedené nestotožnil a okrem toho najvyšší súd v uvedenej veci vychádza z iných skutkových okolností ako v preskúmvanej veci.“

53. Na základe uvedeného má kasačný súd za to, že krajský súd dospel vo svojom rozhodnutí k nesprávnemu právnemu záveru, keď z jeho rozhodnutia vyplýva, že „v posudzovanej veci o otázke aplikácie § 293bl ods. 1 zák. č. 461/2003 Z.z. len zaplatením všetkého poistného, na ktoré sa toto ustanovenie vzťahuje možno uvažovať o celkovom odpustení penále vyrubených žalobcovi“ Z rozhodovacej praxe Najvyššieho súdu SR vyplýva, že podľa § 293bl ods. 1 zák. č. 461/2003 Z.z. žalovaná nepredpíše penále alebo odpustí povinnosť zaplatiť predpísané penále, ktoré sa viaže na dlžné poistné a dlžné príspevky na starobné dôchodkové sporenie podľa osobitného predpisu za obdobie pred 01.01.2010, zaplatené najneskôr do 30.04.2010. Takýmto obdobím sa na účely § 293bl ods. 1 zák. č. 461/2003 Z.z. rozumie kalendárny mesiac, za ktorý sa poistné malo zaplatiť s poukazom na § 142 ods. 1 zák. č. 461/2003 Z.z., podľa ktorého poistné sa platí na účet Sociálnej poisťovne v Štátnej pokladnici za kalendárny mesiac pozadu, ak tento zákon neustanovuje inak.

54. V posudzovanej veci bolo nevyhnutné, aby sa krajský súd vysporiadal s otázkou či žalobca v súvislosti s predpísaným penále za rozhodné obdobia splnil podmienky na odpustenie povinnosti platiť penále v zmysle § 293bl ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. v zmysle vyššie uvedeného výkladu, a či žalobca dlžné poistné za jednotlivé mesiace za obdobie pred 01.01.2010, nie za toto obdobie ako celok, zaplatil najneskôr do 30.04.2010.

55. Taktiež neuniklo pozornosti kasačného súdu, že v predmetnej veci krajský súd rozhodoval na základe neúplného administratívneho spisu, v ktorom sa Zmluva o postúpení pohľadávok č. BA-63538/2014 zo dňa 10.02.2015, ktorá mala byť uzatvorená medzi postupcom Sociálna poisťovňa Bratislava a postupníkom Slovenská konsolidačná a.s. Bratislava, na základe ktorej malo dôjsť k prechodu práv a povinností na spoločnosť Slovenská konsolidačná a.s. nenachádza, a tak skutočnosti, ktorých sa mala týkať, nebolo možné preveriť.

56. Kasačný súd vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti rozsudok krajského súdu podľa § 462 ods. 1 SPP zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. V ďalšom konaní krajský súd bude postupovať v

naznačenom smere, vec opätovne preskúma, vysporiada sa s argumentáciou žalobcu a svoje rozhodnutie aj riadne a presvedčivo odôvodní.

57. V novom rozhodnutí krajský súd rozhodne znovu aj o náhrade trov konania, vrátane trov kasačného konania (§ 467 ods. 3 SPP).

58. Tento rozsudok kasačného súdu bol prijatý pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.